

Kasdien

Apie benamius
Argi nėra pinigų
Kaštuotų mažiau
Lietuva dar gyva

Prisimename, kad prieš 30 metų, netgi prieš dešimtį metų neturtin- gi žmonės butams, nors ir išpuvu- siomis grindimis, išdaūžytais lan- gais ir užsikrėtusiems tarakonais— dar tebeišgalėjo mokėti nuomas. Dabar už tokius butus, tiksliau pasakius lindynes, jau turi mokėti 63 ir net 70 procentų savo pajamų, ir mokėti vargiai kurie beišsigali! Čia ir pakastas šuniukas, kodėl didesniuose miestuose atsirado tiek daug benamių su mažais vai- kais, nežiūrint, kad tėvas ar moti- na ir turi darbą ir gauna menką atlyginimą.

Pasaka, kad buvęs JAV prezi- dentas Reagan pigių butų statybai fondus apkarpė iki minimumo, o namų statybos kompanijos nenori užsiimti pigių butų statyba, nes brangių namų statyba pelningesnė.

Kur vyrauja skurdas, ten lapoja šeimų pairimas, prostitucija, api- plėšimai, užpuldinėjimai, narkoma- nija, girtavimas, ir t. t.

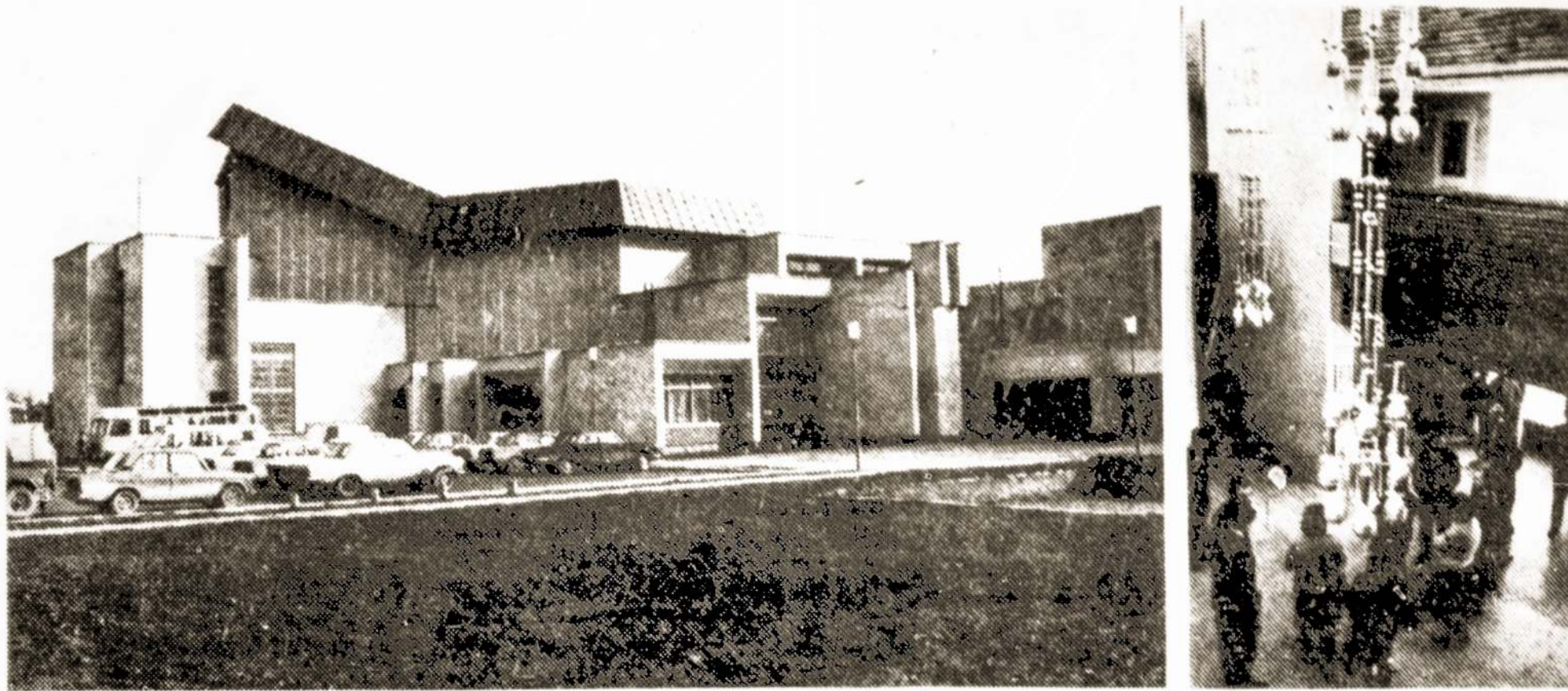
Didžiuosiuose miestuose, skurde paskendusiu žmonių getų yra tiek ir tiek, kur tik pasisuksi ten jų rasi. Paskendusiams skurde reikė- tų padėti gelbėtis, bet nereik tų baiki! Nėra pinigų! Tačiau po karo sugriautajai Vakarų Europai gel- bėti "Maršalo planu" pinigų buvo!

Kodėl Vakarų Europai gelbėti buvo pinigų? O gi, kad karo sugriautoje Vakarų Europoje būtų užsidegusi bolševistinė revoliucija. Amerikos didžiuosiuose skurdžių getuose tokios nuotaikos dar gali- mos užgesinti kitokiomis priemo- nėmis, ypač prieš rinkimus politi- kierių pažadais.

JAV Valstijos stato kalėjimus, cikvoja milžiniškas sumas jų staty- bai, o kalėjimų vis stinga ir tebe- stinga. Nejaugi žmonių nusikalti- mai pralenkia gyventojų gausėji- mą? Ne, nevisiškai taip. Ryšium su skurdo didėjimu, žinoma, daugėja ir nusikaltimų, bet kalėjimuose žy- mią vietą užima ir nusikaltėliai už vartojimą narkotikų jauni žmonės. Įsidėmėkime, ne už jos pardavinėji- mą, bet už naudojimą!

Ar nevertėtų išklausti Jesse Jacksoną, kuris sako, jog jaunų žmonių laikymas kalėjimuose daug kaštuoja brangiau, negu mokslini- mas kolegijose bei universitetuose.

Jūros sporto 20 Lietuvos sporti- ninkų gegužės pirmomis dienomis išplaukė iš Klaipėdos trijomis jachtomis Atlantui atplaukti į New Yorką. Išplaukdami apskaičiavo, kad vandenyne bangomis šį nuo- tolį sukars per tris savaites. Vadi- nasi, šiuo metu jie jau plaukia nebe tolyn nuo Klaipėdos, bet ar- tyn į New Yorką.

Kėdainių rajono M. Melnikaitės kolūkyje duris atvėrė nauji kultūros rūmai. Čia įsikūrė pastas, biblioteka, ūkio administraci- ja. Erdvioje žiūrovų salėje — 600 vietų. Scenoje visi reikiami įrenginiai. Artistams yra erdvūs kambariai, kitos patalpos. Erdvioje foje savaitgaliais vyksta smagios diskotekos.

Vytauto Puteikio nuotraukose: nauji kultūros rūmai; fojė jauku ir žviesu.

Kaip bendradarbiauja mokslininkai ir gamybininkai

Tarp „Sigmos“ gamybinio susi- vienijimo ir Kauno Antano Snieč- kaus politechnikos instituto suda- ryta bendradarbiavimo sutartis, kurios tikslas bendrai spręsti ga- mybininkams išylančias moksl- nes-technines problemas. Šis gali- ma sakyti, „kontraktas“, neatsitik- tinis: ligi šiol mokslininkai darba- vosi kiek užsisklendę savo labora- torijose, tiesiogiai cechuose lan- kydavosi retokai, tad menčiau ži- nojo gamybininkų reikmes. Moks- lo idėjos, neįkūnytos daiktuose ir mašinose, — tai tik akademinų veikalų tomiai. Praeina metai ki- ti, kažkas atranda problemos sprendimą, operatyviai pasinaudo- ja juo, ir jau pirk iš jo licenziją, nors tau ir priklausio Kolumbo tei- sė.

Kuo gi pasireiškia „Sigmos“ ir KPI bendradarbiavimas? Šiuo me- tu susivienijime jau veikia auto- matizuota projektavimo sistema, kurią kartu su mokslininkais kūrė ir „Sigmos“ specialistai. Kompiu- terinis principas leidžia keturis— penkis kartus greičiau projektuoti sudėtingus naujos kartos kompiu- terių ir elektroninių skaičiavimo mašinų dalis. Tai pirmas gamybi- nio-mokomojo-mokslinio susivie- nijimo „Skaičiavimo technika“ darbas, jau įdiegtas į praktiką. Dabar projektavimo darbuose jau dalyvauja ir vyresniųjų kursų stu- dentai. Šiuo metu rengiami gamy- bos atnaujinimo projektai, konst- ruojami mikrorobotai kompiuterių

Bet kurios šalies sportininkai tolygiais žygiais demonstruoja ne tik savo drąsą ir sugebėjimus, bet kai ką už pinigų ir reklamuoja, ypač kapitalo šalyse, įvairius biz- nius ir pan. Lietuvos sportininkai šiuo savo žygiu reklamuoja pasaui, kad Lietuva dar gyva.

Kiekvienas doras Amerikos lie- tuvis juos sveikina už aukojimąsi savo gimtajam kraštui ir mūsų vardui emigracijoje.

S. J. Jokubka

surinkimui, automatizuota mikro- schemų kokybės kontrolės siste- ma.

Lietuvos Mokslų Akademijoje jau užregistruoti dešimt tokių su- sivenijimų. Rezultatai rodo, kad jie dirba efektyviai. Jie sudaryti, aktyviai dalyvaujant mašinų ga- mybos, elektronikos ir lengvosios pramonės įmonėms. Štai pavyz- dys: analogiškas „Staklių“ susivie-

nijimas, kurį irgi įkūrė KPI kartu su Kauno F. Dzeržinskio staklių gamybos susivienijimu, parengė ir įdiegė gamybon seriją matavimo mašinų. Kitas — Kauno „Centrolite“. Šiaulių televizorių gamykloje, moksliniuose gamybinuose susi- vienijimuose „Fotonas“ ir „Mikro- technika“ įdiegtos naujos gamy- bos technologijos, sukurtos Vil- niaus universiteto mokslininkų ir studentų.

Naujovės skinasi sau kelią. Spe- cialistų nuomone, jų kelionė nuo laboratorijų iki cechų sutrumpėjo perpus.

Donatas Pečkauskas

EMBASSY OF THE
UNION OF SOVIET SOCIALIST REPUBLICS
1125 18TH ST. N.W.
WASHINGTON, D. C. 20036

STASIS-JONAS JOKUBKA
THE EDITOR-IN-CHIEF
of Lithuanian newspaper
"VILNIS" in the USA

May 5, 1989

Dear Mr. JOKUBKA,

Please accept my warmest congratulations on the occasion of your eightieth birthday. May the coming years bring you continued good health, vigour and further success.

Your activities, particularly in your capacity as the Editor-in-Chief of the progressive Lithuanian newspaper "Vilnis", are well known in the Soviet Union. The fact that you devoted more than fifty years to promoting progressive ideas makes you very unique individual.

It is also important to stress that your great contribution to international revolutionary movement is widely recognized.

Once again I want to offer my heartfelt congratulations on this momentous anniversary.

Many happy returns of the day!

Wishing you the very best,

Sincerely,

YURI DUBJATIN.

Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
of the Union of Soviet Socialist Republics,
Washington, D.C.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday,
by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00;
Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS — 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Ar mes klydom, pažangiečiai?

Tūkstančiai Amerikos senosios kartos lietuvių, atvykusių į šią šalį ieškoti savo darbininkiškoms rankoms brangesnės rinkos, ne klydo, kad įsijungė į Amerikos pažangiosios liaudies kovas ir įsivainavo pažangiasias idejas. Žinoma, drauge su amerikiečiais ir kitų tautybių kolegoms darbininkais, kovodami streikais už sotesnį gyvenimą, už profsąjungų teises, prieš rasinę diskriminaciją, už švaresnes buržuazinės demokratijos laisves, ne vienas Amerikos pažangusis lietuvis padėjo savo galva, buvo sumuštas, represuotas, neigi deportuotas, kaip ir daugelis kitų tautybių darbininkų. Tačiau, šiandien ne vienas džiaugiamės, kad turime bent senatvės pensijas, Medicare, nedarbo atvejų — nedarbo kompensacijas ir dar kitokias teises.

Pažangieji Amerikos lietuviai irgi klydo, kad per Kybartus, Kudirkos Naumiestį, Tilžę ir kitais slaptais kanalais į Lietuvą siuntinėjo savo periodinę spaudą, marksistinio turinio knygas, iš kurių proto sėmėsi ir ne vienas buržuazinėje Lietuvoje inteligentas. Ne klydo remdami nei Lietuvos darbo liaudies kovų buržuaziniais metais už išsilavinimą iš išnaudojimo ir politinės priepaudos. Ne klydo, kad kiek išgalėdami finansiškai rėmė politinius kalinius diktatoriaus Smetonos kalėjimuose. Ne klydo, kad drauge su Lietuvos darbo liaudimi 1939-aisiais metais sveikino atsistatantį Tarybų valdžią.

Tačiau, kai 1940 metais Stalinas Lietuvą paėmė į savo diktatoriškas rankas, ir pokario metais pradėjo verstingą kaimo kolektyvizaciją, Amerikos pažangieji lietuviai nesuprato, kad Lenino skelbtasis idealus kolektyvinis darbas įvedamas ne taip, kaip turėtų būti įvedamas! Amerikos pažangieji lietuviai kolektyvizaciją sveikino, tikėdami, kad pagaliau, jų broliams ir sesėms Lietuvoje sulapos ir sužydės socialistiniu žiedu sotus ir šviesus gyvenimas!

Stagnacijos metais, kai į Lietuvą atsidarė turistams durys, Amerikos lietuviai lankydami Lietuvoje ypač Amerikos pažangieji lietuviai — apstulbo, kad Tarybų santvarka Lietuvą pakeitė į gerąją pusę, kaip tamsią naktį į šviesią dieną, palyginus kokią Lietuvą jie buržuazijos metais bei dar caro valdymo metais emigruodami paliko. Buvusius pažįstamus kaimo vargdienius kolūkiuose rado daug sotesnius, nebe basus artojus, o vis labiau įsivainančius žemės ūkio technika. Pastebėjo, kad ir liaudis daug linksmesnė, dainuoja Dainų šventėse, dalyvauja saviveiklos rateliuose, jaunimą leidžia į mokslus. Pastebėjo, kad kolūkiečių namus yra atėjęs radijas, lentynėlės prikrautos knygų. Iš viešnagės Lietuvoje grįžusių namo, emigracijoje nacionalistų antitarybinės nuotaikos neveikė. Jas laikė sapaliojimu tų žmonių, kuriems buržuazijos metais Lietuvoje varguolių gyvenimas buvo svetimas.

Slinko metai po metų. Amerikos pažangiųjų lietuvių senosios kartos eilės retėjo, beveik visi tapo pensininkais. Atėjo į Lietuvą M. Gorbačiovo perestroika ir glosnost. Lietuvos kultūrininkai, mokslo vyrai ir inteligentija paskelbė bekravę revoliuciją prieš stalininius darbo metodus, už tautos savimonės išsilavinimą iš stalinizmo priepaudos kančių ir pertvarkomis siekti tyro leninistinio socializmo. Emigracijoje pokarinė emigracija, kurią mes įpratę vadinti dypukija, atėjo į protą. Iš Lietuvos atvykusiųjų mėninkų ar šiaip svečių nebevadina Maskvos agentais. Kietakakčių nacionalistų sapaliojimų, kad Lietuva dar nepasiekė nepriklausomybės, mažai kas bepaiso. Pažangieji Amerikos lietuviai ir kiekvienas doras Amerikos lietuvis sveikina Lietuvoje pertvarkas, vedančias kraštą teisingu keliu.

CHEMIJOS NAUJOVĖS

Kėdainių chemijos gamykloje baigtas labai svarbus darbų etapas — valstybinė komisija priėmė naują sieros rūgšties gamybos kompleksą. Ši žinia glaudžiai siejasi su faktu, kad būtent čia, Kėdainiuose, šioje chemijos gamykloje, įvyko Lietuvos „žaliųjų“ steigiamoji konferencija. Nepraėjo dar ir pusė metų, o poslinkiai ekologizuojant gamyklą kėdainiečių kolektyve ima jaustis. Ilgą laiką Kėdainių chemijos gamyklą labai aštriai kritikavo už aplinkos teršimą, tačiau išeitį sunku buvo rasti — senoji technologija neturėjo jokių ekologiškumo ir švarumo rezervų.

Kolektyvas ryžosi laužyti senus standartus, perėjęs prie ikiskaitos — savarankiškesnio šeiminkavimo, na, o pinigus rekonstrukcijoms numatyta imti iš savo kišenės, iš

įmonės socialinio vystymo fondo.

Reformas buvo nutarta pradėti viename sunkiausių barų — sieros rūgšties gamyba labiausiai teršė aplinką. Prieš dvejus metus buvo pradėti statyti nauji cechai, aprūpinti valymo įrengimais, o kaimyninėje Lenkijoje užsakyti įrengimai. Lenkų specialistai paskui padėjo juos sumontuoti vietoje. Naujoji sieros rūgšties gamybos linija per metus pagamins penkis šimtus tūkstančių tonų šio cheminio produkto. Dabar gamykla jau išmontuoja ir visai likviduoja tris iš kurių anksčiau veikusias netobulas sieros rūgšties gamybos linijas. Gamtosaugininkai taipogi spėjo rįfiksuoti, kad atmosferoje virš Kėdainių spėjo sumažėti toksiškų aršalų.

Kazys Lengvenis

SVEIKINA REDAKTORIŲ S. J. JOKUBKA

Kablegramomis

Gerbiamas Stasy Jonai Jokubka! Man didžiai malonu pasveikinti Tamstą prasmingo jubiliejaus proga, Jūsų kilnaus gyvenimo 80-ąją sukaktį, kartu su pažangiąja lietuvių išeivija pagerbia ir Tarybų Lietuvos, kuriai Jūs ištikimai tarnaujate ir ją puoselėjate, žmonės. Mes vertiname Jūsų svarų įnašą kovoje už socialinę pažangą, taiką, tautų bendradarbiavimą.

Garbingo jubiliejaus proga linkiu Jums daug šviesių dienų, stiprios sveikatos ir energijos nepailsamai dirbti lietuvių tautos labui.

Su pagarba,

Lietuvos KP Centro Komiteto
pirmasis sekretorius
Algirdas Brazauskas

Nuoširdžiai sveikinu Jus, didžiai gerbiamas Stasy Jokubka, garbingo jubiliejaus proga. Aukštai vertindamas Jūsų nuopelnus stiprinant mūsų išeivijos ryšius su Tėvų žeme Lietuva, atsidavusiai dirbant taikos ir pažangos labui, iš visos širdies linkiu Jums visada būti tvirtu atgimstančios Lietuvos bičiuliu, taip pat stiprios sveikatos, išvermės, neblestančios energijos, geriausios sėkmės jūsų kasdieniame, kilniame darbe.

Su pagarba,

Lietuvos TSR Ministrų
Tarybos pirmininkas
Vytautas Sakalauskas

Didžiai gerbiamas Stasy Jokubka, nuoširdžiai sveikinu Jus garbingo jubiliejaus — aštuoniasdešimtmečio proga. Šią šventę sutinkate daug nuveikęs, kad stiprėtų tautiečių ryšiai su gimtąja Lietuvos žeme, būtų išsaugotas mūsų nacionalinės kultūros palikimas. Jūs visada savo jausmais ir širdimi buvote ir esate su Lietuva. Džiaugiamės, kad pažangiųjų lietuvių pastangos duoda gražius vaisius, labai reikšmingai įsilieja į mūsų tautos dvasinį atgimimą.

Linkiu Jums, gerbiamas ir mielas Stasy Jokubka, geros sveikatos, šventinės nuotaikos ir visokeriopos sėkmės. Tvirtai Jus apkabina. Su pagarba,

Lietuvos TSR Aukščiausiosios
Tarybos Prezidiumo pirmininkas
A. Astrauskas

Gerbiamas Stasy Jonai Jokubka! Nuoširdžiai sveikinu Tamstą gražios sukakties proga. Savo nenulstama kova dėl darbo žmonių laisvės, tautų brolybės ir taikos žemėje, Jūs įrašėte savo vardą neblestančiomis raidėmis į lietuvių tautos metraščių 80-mečio proga.

Linkiu Jums visokeriopos sėkmės, kūrybinės energijos, stiprios sveikatos ir išvermės tęsiant lietuvių pažangiosios išeivijos tradicijas, tolesnio aktyvaus ir vaisingo bendradarbiavimo su Tarybų Lietuva.

Su pagarba,

Lietuvos KP Centro
Komiteto sekretorius
V. Baltrūnas

Nuoširdžiai sveikiname Jus, ištikimą Tarybų Lietuvos bičiulį, įžymų lietuvių pažangios spaudos

S. J. Jokubka.

ir kultūros veikėją, sulaukusį garbingos sukakties. Linkime daug išvermės, sveikatos, vaisingo darbo pažangos labui.

Lietuvos TSR Užsienio
reikalų ministras
Vladas Mikučiauskas

Nuoširdžiai sveikiname Jus garbingo aštuoniasdešimtųjų gimimo metinių sukakties proga. Linkime Tamstai, žurnalistinio darbo vėteranui, „Vilnius“ laikraščio redaktoriui, tautų draugystės skelbėjui, kovotojui už taikę tarp Amerikos ir Tarybų šalies tautų išsaugojimą, sveikatos ir visokeriopos sėkmės jūsų kilnioje ir pasiaukojančioje veikloje.

Partijos Istorijos Instituto kolektyvo vardu —

Lebedys, Martinienė, Misevičius, Sungailis, Šarmaitis, Tamošiūnas, Vaišnoraite

Mielas kolega ir bendramintis!

Nuoširdžiai sveikiname Jus garbingo jubiliejaus proga. Jūs ilgąmetę nenulstanti visuomeninė bei žurnalistinė veikla sudėtingomis sąlygomis vardan pažangos, mūsų visų bendro tikslo, kelia didelę pagarbą ir yra tikras pasišventimo pavyzdys. Iš visos širdies aš ir mūsų redakcijos bendradarbiai linkime Jums geriausios sėkmės ir toliau dirbantis dėl kilnaus visų geros valios žmonių reikalo, geros sveikatos, dvasios stiprybės, daug daug laimės.

Geriausį linkėjimą Jūsų žmonai ir artimiesiems.

Žurnalo „Komunistas“ vyr.
redaktorius **A. Viršulis**

On behalf of the Presidium of the Lithuanian Society for Friendship and Cultural Relations with Foreign Countries and on my own behalf I congratulate you on the 80th birthday from the best of my heart. I wish you high spirits, personal success and fruitful contribution to developing relations with mother country Lithuania.

President of the Lithuanian
Friendship Society
Ramojus Petrauskas

Nuoširdžiai sveikinu garbingo jubiliejaus proga, linkiu kuo geriausios sveikatos ir sėkmės darbuose.

Vilniaus universiteto prorektorius
prof. Jonas Grigonis

(Bus daugiau)

Vilnis, 1989 m. gegužės 25 d.

Žmonės ir datos

BIRŽELIO 1 DIENA
PRIEŠ 60 METŲ

gimė lietuvių dailininkas Stasys Krasauskas. Mirė jis nesulaukęs savo penkiasdešimtmečio — 1977 metais. Tai buvo didelė netektis Lietuvos dailei, ypač grafikai, kurioje jis talentingai ir nepakartojamai pasireiškė. Nekrologe sakoma: „Stasio Krasausko kūrybinis kelias prasidėjo dar studijų metais. Per nepilnus du dešimtmečius jis sugebėjo sukurti daug įspūdingų grafikos laktų ir meistriskų knygų iliustracijų. Stasį Krasauską visada jaudino žmogaus grožio, jo gyvybingumo, jaunystės polekio ir svajonių, motinystės taurumo temos. Jo lakoniška „Jaunystė“, estampų ciklai „Vasara“, „Judeysys“, „Moters gimimas“ pasižymi šiuolaikine žmogiška problematika, poetizuotu tikrovės suvokimu, emocionalių ir įkvėptų atlikimu. Šie kūrybos bruožai artimai susiejo S. Krasauską su grožine literatūra, kurią dailininkas sugebėjo suvokti giliai ir jaudinančiai. Jis iliustravo E. Mieželaičio, J. Marcinkevičiaus, A. Venclivos, M. Sluckio, V. Majakovskio, R. Roždestvenskio, V. Sekspyro ir kitų rašytojų veikalus. Jo iliustruotos knygos pažymėtos daugeliu sąjunginių konkursų diplomų, tarptautinės knygos meno parodos Leipcige medaliais... Ypač reikšmingas jo didžiulis 36 graviūrų ciklas „Amžinai gyvi“. Tai dailininko gubės giesmė, įtaigus kūrybinis priesakas savo profesijos draugams...

Stasys Krasauskas buvo ne tik talentingas dailininkas, bet ir puikus žmogus, principingas ir jautrus draugas. Jo darbštumas, pasišventimas savo tikslui, patrauklios žmogiškos savybės liks šviesiu dailininko-piliečio pavyzdžiu, o savita jo kūryba sudarys ryškų ir nepamirštamą puslapį lietuvių dailės istorijoje“.

BIRŽELIO 2 DIENA
PRIEŠ 100 METŲ

gimė žymus lietuvių mokslininkas, geologas, geochemikas, Respublikos nusipelnęs mokslo veikėjas, geologijos-mineralogijos mokslų daktaras Mykolas Kaveckis. Jis dirbo Kauno Vytauto Didžiojo universitete, o 1940—1960-aisiais metais ėjo Vilniaus universiteto mineralogijos ir petrografijos katedros vedėjo pareigas.

Mykolas Kaveckis — hidrogeologinių tyrimų Lietuvoje pradininkas. Jis paskelbė daugiau kaip 30 mokslinių straipsnių, sudarė 6 geologinius žemėlapius, surinko turtingą mineralų ir uolienų kolekciją.

Mirė mokslininkas 1968 metais.

BIRŽELIO 3 DIENA
PRIEŠ 90 METŲ

gimė lietuvių dailininkas tapytojas Antanas Samuolis. Baigęs Kauno meno mokyklos tapybos studiją, nuo 1930-ųjų metų jis dalyvavo Jaunųjų dailininkų, Nepriklausomųjų dailininkų draugijos, Lietuvos dailininkų sąjungos ir kitose dailės parodose, buvo vienas iš „Ars“ grupuotės steigėjų. 1937 metais dalyvavo lietuvių dailės parodose Rygoje ir Taline. Paaštrėjęs plaučių džiūva dailininkas išvyko į Šveicariją, kur 1942-aisiais metais ir mirė.

Nors Antano Samuolio kūryba ir nėra gausi — apie 50 darbų, tačiau ji pasižymi savitu tikrovės interpretavimu, ryškėmis, apibendrinančiomis spalvomis.

Vilnis, 1989 m. gegužės 25 d.

BIRŽELIO 3 DIENA
PRIEŠ 45 METUS

hitleriniai okupantai sudegino Pirčiupius. Kelias valandas siautusi liepsna kaimo vietoje paliko tik nykią lygumą ir apsvilusius medžius, paliko begalinį skausmą ir sielvartą, kančias ir ašaras atsitiktinai išlikusiems gyviems 39 pirčiupiečiams. Liepsnose žuvo 119 jų giminių, artimųjų, draugų ir bičiulių. Ginkluotų gestapininkų apsupti, daržinėse ir trobose, beviltiškai mėginami išsigelbėti, degeramūs ir taikūs dzūkų kaimo gyventojai: artojai, miškų darbininkai, grybautojai, arkliaگانiai, piemenukai, namų šeimininkės, senutės moterys, prazių seneliai, vaikai ir kūdikiai... Ugnis nušlavė nuo smėlingos žemės visa, kas priminė gyvybę, namų šilumą, taikų gyvenimą... Rasistinis, naikinantis įsiveržimas nusėjo Lietuvos žemę kruvinais pėdsakais, kurių negali pamiršti ir atleisti žmonių atmintis, kurių negali užlyginti metai ir dešimtmečiai. Ir vienas tokių pėdsakų — degėsiomis virtęs dzūkų kaimas Pirčiupiai.

BIRŽELIO 5 DIENA
PRIEŠ 80 METŲ

gimė lietuvių kompozitorius Jonas Bielionis. Baigęs Kauno konservatoriją, jis dėstė Vilkaviškio ir Kauno vidurinėse mokyklose. Dirbo Respublikiniuose liaudies kūrybos namuose, Grožinės literatūros leidykloje. Jonas Bielionis parašė styginį kvartetą, sonatą fortepionui, solo ir choro dainų, dainų vaikams, surinko apie tris tūkstančius lietuvių liaudies melodijų, kurių dalį harmonizavo.

Mirė Jonas Bielionis 1957 metais.

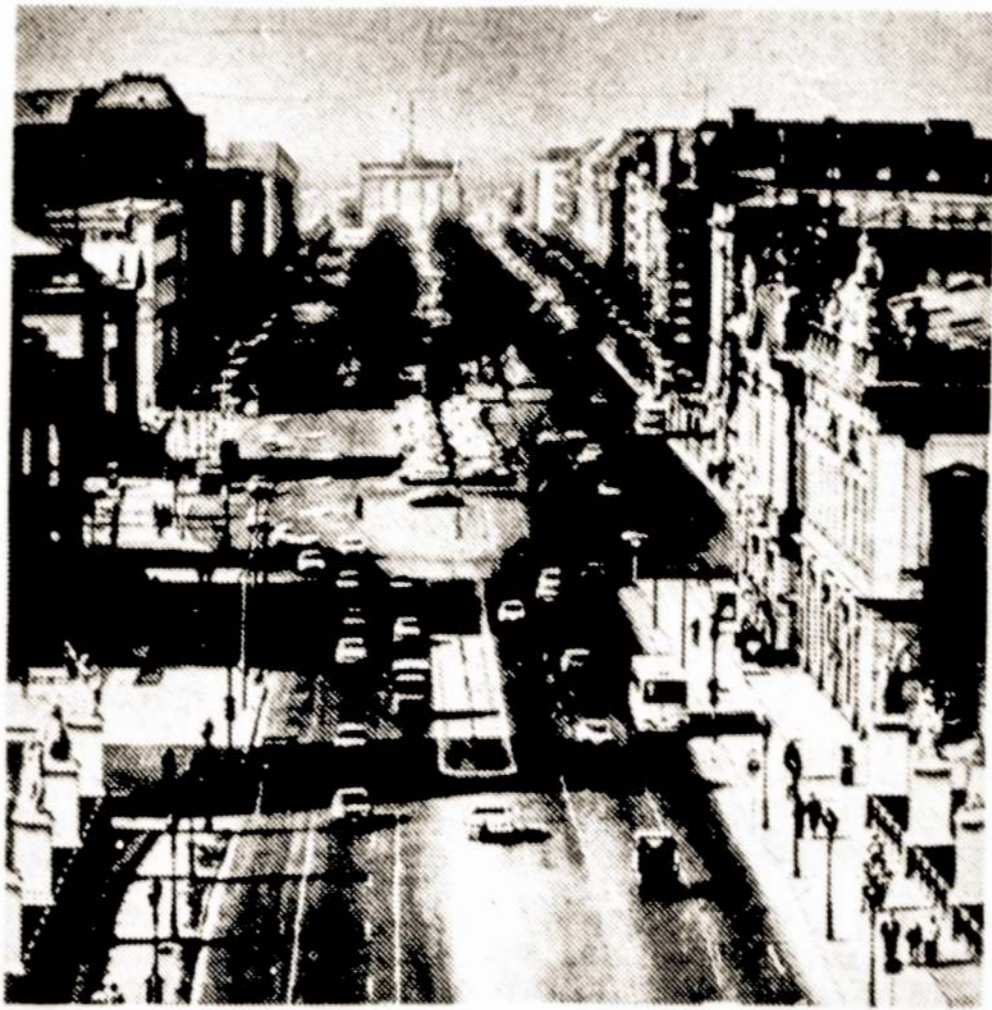
BIRŽELIO 9 DIENA
PRIEŠ 90 METŲ

gimė 1918—1919 metų revoliucinių įvykių Lietuvoje dalyvis, Joniškėlio valsčiaus revoliucinio komiteto sekretorius, Joniškėlio apskrities revoliucinio komiteto narys, karo komisaras Kazys Baltaragis. 1918 metų vasarą jo pastangomis Joniškėlio valsčiuje buvo įkurta komunistinė kuopelė. 1919 metais, žlugus Tarybų valdžios organams, devyniolikametis revoliucionierius buvo nužudytas. Joniškėlio kalėjime, prieš sušaudymą jis rašė laiškus Onai Meiliūnaitei, kuriuos surado vietos kraštotyrininkai. Štai vienas iš tų laišku:

„Kodėl tu vakar taip graudingai ir tokiomis gailėstingomis akelėmis žiūrėjai į mano gražaus palociaus geležimis užtaisytą langelį, katras jau man per 4 dienas daėdė. Ten nieko tokio nebuvo. Tai tupėjo tavo K. už laisvę darbininkų žmonių. Žiūrėk, Onyte, kaip tu suprasi, dėl ko žmogus gyvena ant šio vargingo pasaulio, tai tada juoksies, žiūredama į mane juodą kaip pačios peklos velniuką su užtepliotomis akimis ir augusia barzda...“

Be abejo, dabar gerai yra tylėti ir žiūrėti, bet taip sako žmones, kurie gyvena vien tik dėl savęs, vien tik save myli, vien tik saugoja savo kailį, matydami, kad jų draugų jau dega trobos, jie neina (be abejo, nesuprasdami) jų gesinti, o laukia, kada užsidegs ir jų kailis nuo tos pačios ugnies.

Ne, Onyte, aš tokių žmonių neapkenčiu, nors galbūt ir aš kada nors o galbūt ir greitai paliksiu toks pat, kaip ir jie — bet dabar, kada pas mane viduje dega skaišti ugnelė amžinos kovos už tiesą, už

Berlyno širdis — Unter den Linden gatvė.

KOKIA NAUDA IŠ AGROFIRMŲ

Vidmantai — kadaise nedidelė gyvenvietė, o šiandien to paties pavadinimo tarybinio ūkio centras, atsiprašau, jis dar visai neseniai taip vadinosi, dabar gi — agrofirma „Vidmantai“ gerai žinoma ne tik palangiškiams, bet ir dažnas iš toliau atvykęs svečias šį pavadinimą išsiveža savo atminty.

O priežastis labai paprasta: „Vidmantų“ iškaba puošia daugelį parduotuvių, gatvės prekystalių, kioskų, kurie prekiauja labai kokvbiška produkcija — gėlėmis, vaisiais, daržovėmis stabiliomis ir, suprantama, prieinamomis, ne tokiomis, kaip turgaus, kainomis. Kokia yra agrofimos idėja ir jos esmė? Pirmiausia ji labai sutrumpina produkcijos kelią nuo gamybos iki vartotojo, sumažėja visokių perkrovimų bazėse ir sandėliuose, atsilaisvina daug transporto, o jis naudojamas daug racionaliau.

teisę gyvybės, už laisvę, už šviesą — tuomet aš negaliu tylėti ir kalbėjau neruodamas ant visų, be abejo, smarkiai jiems užgavau per kišenius...“

Nors aš sėdžiu kalėjime, bet esu toks pat, kaip pirmą sykį. Aš myliu visus vargdienius ir kitus gerus žmones ir tas pas mane bus ilgai...“

Toks romantiškas revoliucionierius, devyniolikametis jaunuolis Kazys Baltaragis buvo prieš mirtį, toks ir liko visam laikui mūsų atminty.

BIRŽELIO 14 DIENA
PRIEŠ 75 METUS

gimė revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvis, Didžiojo Tėvynės karo partizanas Tomas Tamulevičius. Jo kovų draugas Vytautas Bieliauskas rašė: „Mes, grupės draugai, nei jo veide, nei judesiuose neišskaitėme jokie nerimo. Kaip visuomet jis buvo tvirtas, sunkių išmėginimų nepalaužiamas. Stiprybės Tomui niekada netrūko. Jo tvirta valia, neišsenkama energija gerėjau si nuo pirmųjų mūsų pažinties dienų“. Grupė, kuri minėta buvo parašiuotais nuleista Dzukijoje 1942 metų kovo 18-osios naktį. Tai buvo LKP Centro Komiteto operatyvinė grupė, turėjusi tikslą užmegzti ryšius su pagrindinėmis organizacijomis Suvalkijoje, Vilniaus krašte ir Dzukijoje, koordinuoti jų veiklą prieš hitlerinius okupantus. Tačiau likimas buvo negailėstingas. Tų pačių metų balandžio 12 dieną Tomas Tamulevičius žuvo.

— Bet svarbiausia, kad bet kuri prekė ar produkcija — ne anoniminė, — sako „Vidmantų“ direktorius A. Jurevičius, — „firma“ atsako už jos kokybę — iškaba visiems prieš akis...“

„Vidmantai“ nūnai pagamina produkcijos už šimtus tūkstančių rublių, tačiau agrofirma, labai palankiomis sąlygomis įtraukusi į veiklą visus apylinkės gyventojus, vien siaura specializacija nebesitenkina. Imti vystyti verslai, pasirodė besą pelningi, na, o pirkėjų dirbiniams iš medžio, molio, lino, odos, vytelių nestinga. Kas gi nenori parsivežti iš gintarinio pajūro dailių suvenyrų ar patogų pinto krepšį, gryno lino marškinius!

Neseniai sužinota ir apie naujos agrofimos, įkurtos Sidabravos kaulių auginimo įmonės pagrindą, naujoves. Pirmiausia agrofirma atsisakė Šiaulių mėsos kombinato paslaugų. Ir padarė tai labai originaliu būdu: agrofimos pajininkų nutarimu greta gyvulių auginimo įmonės per trumpą laiką vietos stalybininkai sumontavo keletą cechų, kuriuose įrengta naujusia technologija gaminti rūkytus mėsos gaminius. Šie cechai dabar kas mėnesį perdirba apie 20 tonų mėsos, išauginamos agrofimoje, bei didžiąją dalį mėsos, kurią pateikia apylinkės ūkininkai. Anksčiau gyvulius tekdamo tolokai gabenti, dėl to kelionėje krisdavo jų svoris, o tai — grynas nuostolis. Galbūt mėsos kombinatui ir nepatinka, kad suardytas jų monopolis, bet nauda tiek pirkėjui, tiek žemdirbiui akivaizdi. Svarbiausia, kad naujuose cechuose darbo gavo pensininkai, namų šeimininkės, dirbančios nepilną darbo dieną. Tad darbo jėgos problema buvo išspręsta labai lengvai. Be to, praverė ir vyresnio amžiaus žmonių patyrimas, nes jie savo laiku buvo gerai įgudę rūkyti mėsą, dešras, skilandžius. Agrofirma jau atidarė savo firminės mėsos parduotuves įvairiose respublikos vietose, na, o viršplatinę produkciją realizuoja tik Šiaulių rajone. Greitai ir našiai suorganizuoti agrofirma padėjo suvienytos kelių ūkių — pajininkų lešos bei resursai.

Nūnai respublikoje jau bandoma kurti pirmuosius konsorciumus. Tai reiškia, jog suinteresuoti ūkiai ir organizacijos užmezgė tiesioginius ryšius su Australijos Švedijos firmomis, kurios padės šeimininkams rekonstruoti pieno ir linų perdirbimo įmones. Savo ruožtu žemdirbiai atsilygina brangiais kailiais, linais, kita žemės ūkio produkcija. Donatas Urnikis

OBJEKTYVE — MALAIZIJA

Malajzijos sostinė — Kuala Lumpur.

INTERVIU APIE BIOTRANSPORTĄ

„Biotransporto ekipažai“ — taip vadinasi Vilniaus inžinerinio instituto docento V. Dovydeno knyga, kurią išleido „Mokslo“ leidykla. Knygoje nušviečiama biotransporto raidos istorija, naujais biotransporto modeliais, išryškinamos įdomesnės raumenų jėga varomų ekipažų perspektyvos. Daug rašoma apie velomobilus — jų energetiką, ergonomiką, dizainą, aerodinamiką, apibendrinamas įvairių velomobilų konstravimo patyrimas. V. Dovydenas pats taipogi konstruoja velomobilius, dalyvauja su savo modeliais įvairiose rungtyse, parodose, apžiūrose, konferencijose, kur nagrinėjamos ateities transporto perspektyvos.

— Kaip susidomėjote žmogaus raumenų jėga varomais ekipažais, pradėjote juos konstruoti?

— Vilniaus inžineriniame statybos institute urbanistikos problemomis domimasi seniai, ypač miestų transporto klausimais. Jis gana išsamiai gvildeno savo darbuose profesorius V. Šeštokas, jis pranašavo ateities miestuose dideles perspektyvas dviračiams. Tai, matyt, turėjo įtakos. Tačiau pirmoji mano susidomėjimo, o ir knygos pasirodymo priežastis — nepaprastai malonus važiavimas velomobilu. Paskui prisidėjo praktiniai sumetimai: juk miestiečio vidutinis važiavimo greitis gatvėmis — tik 10–12 kilometrų per valandą. Ateities transporto projektai, pagrįsti tradicinėmis mašinomis, mažiausiai pusę šimtmečio dar nežada iš esmės pakeisti nemalonių, žalingą miestui ir lėtą kelionių būdą. O biotransportas gali iš pagrindų pakeisti miesto transportą, praturtinti poilsį, turizmą, sportą... — pasakojo V. Dovydenas.

— Ar susidomėjimas velomobiliais pasaulyje auga?

— Manau, kad įrodymu gali būti ir štai šios dvi sutartys su VDR ir Bulgarijos leidyklomis išleisti mano knyga pas juos, jau sulaukiau žinių ir iš kitų šalių. Velomobilis — tai mašina, kurioje raumenų jėga suderinta su komfortu. Gerai keliais velomobilu galima be vargo važiuoti labai greitai. Kelionė miesto gatvėmis gali paspartėti 2–3 kartus. Pirmieji velomobiliai buvo pradėti konstruoti prieš porą dešimčių metų. Nesitiekdami greitos komercinės sėkmės, ši darbą dirba daugiausia mokslininkai ir konstruktoriai entuziastai. Tobulam pramoniniam velomobilui sukurti, amerikiečių mokslininkų nuomone, reikia darbo sąnaudų ne mažiau kaip naujam automobiliui. Aš jau dešimt metų beveik visą velomobilio dinamiškos raidos istoriją — konstruoju įvairius eksperimentinius raumenų jėga varomus ekipažus. Teoriškai, nevažinėdamas ne ką sukursi. Man teko vadovauti 14

įvairių biotransporto ekipažų sukūrimui. Pirmieji sportiniai velomobiliai Tarybų Sąjungoje buvo sukurti Vilniuje 1976 metais. 1980 metais Vilniuje įvyko pirmosios velomobilų varžybos žiemos sąlygomis. 1983 metais mes pirmieji sukūrėme treko velomobilius. Tais pačiais metais sukonstruoti ir nauji — velokartingo ekipažai kartodromo lenktynėms. Nuo 1982 metų mūsų veiklos dėka Šiauliuose vyksta šalies biotransporto ekipažų konkursai. Geriausi dešimt 1985 metų Šiaulių konkurso ekipažų buvo pakviesti į XII pasaulinį jaunimo ir studentų festivalį Maskvoje. Velomobilį galima pavadinti dviračio įpėdiniu. Svarbiausi velomobilio privalumai — didesnis greitis ir galimybė važinėti tiek vasarą, tiek žiemą.

— Ar kurį nors jūsų sukurtų modelių jau gamina pramonė?

— Vieni įdomesnių mūsų sukurtų modelių — tai V-5 ir V-6, kurie 1980 metais dalyvavo žiemos lenktynėse Vilniuje. V-6 — ekipažas su sklandytuvo kabina, snieguotu plentu jis pasiekia 40 kilometrų greitį, tačiau pats įdomiausias iš mūsų sukurtų — tai „Vilnius-82“. Bandymai parodė, kad greičiu ir energetiniu tobulumu jam neprilygsta joks ekipažas šalyje. Jis gerokai greitesnis už sportinį dviratį: pasiekia net 60 kilometrų greitį. Dar keletas įdomesnių duomenų: juo važiuojant 40 kilometrų greičiu, tereikia keturis-kart mažesnės galios kaip dviračiu, iš inercijos jis nuriada 1000 metrų. Tačiau šių ir kitų mūsų velomobilų kol kas pagaminta tik vienetai. O štai pramoninį velomobilį jau gamina Šiaulių „Vairo“ dviračių gamykla, jais jau aprūpintas velotrekas Klaipėdos priemiesčio parke.

— Kokios biotransporto perspektyvos Lietuvoje ir pasaulyje?

— Lietuvoje transportas labai išplėstas. Štai vienam Respublikos gyventojui tenka 6 m automobilių kelio ir 0,6 geležinkelio, o Japonijoje atitinkamai — 2,3 ir 0,23 metro. Mūsų nedidelės Respublikos automobilių kelių tinklo tankis praktiškai toks, kaip JAV. Tad automobilizmo problemas mes patiriame ypač aštriai. Mes kol kas nepakankamai vertiname savo mechaninį tobulumą. Žmogus turi fizinės energijos daugiau negu tokios pat masės šiuolaikinis elektros akumuliatorius. Velomobilu nepapildant resursų galima nuvažiuoti kur kas toliau negu elektromobilu ir netgi serijiniu automobiliu, o tuo pačiu neteršiant oro. Mano nuomone, ateities mieste klestės biotransportas. Todėl dešimtimetis, skirtas kurti velomobiliams — jo prototipui, man buvo ne tik įtemptas, bet ir malonus...

— Kalbėjosi Viktoras Armalis

LIUDVIKO REZOS GYVENIMO IR LIKIMO VIEŠKELIAIS

„Lietuviška kultūra Mažojoje Lietuvoje XVIII a., L. Rezos gimimo ir atėjimo į aktyvią veiklą laikotarpiu, klestėjo. Nepaisant to, lietuvių kalba iš viešojo gyvenimo pamažu traukėsi. Šviesuomenė lietuvių kalbos nesmerkė, ją vertino. Tačiau lietuvių kalba ir kūryba jai tebuvo mokslo objektas. Be to, ir tos šviesuomenės buvo nedaug. Valdžia smurtu lietuvių kalbos iš gyvenimo negujo, bet ir ja nesirūpino“, — taip savo monografiją „Liudvikas Reza — tautosakininkas“ pradeda Ambraziejus Jonynas. Šią knygą, skirtą lietuvių kalbos puoselėtojui, kalbos perlų rinkėjui, lietuviškų knygų leidėjui, išleido „Mokslo“ leidykla.

Joje gana išsamiai apžvelgiama Liudviko Rezos biografija, naujaisi jo darbų tyrinėjimai, pasakojama apie tautosakininko originalią kūrybą, atskleidžiami jos motyvai. Liudviko Rezos kelias — nuo našlaičio žąsų piemenuko ligi garsaus mokslininko, įžymaus Karaliaučiaus universiteto profesoriaus. Jis tapo Mažosios Lietuvos lietuvių ano meto kultūrinio gyvenimo organizatoriumi ir savotišku vadovu.

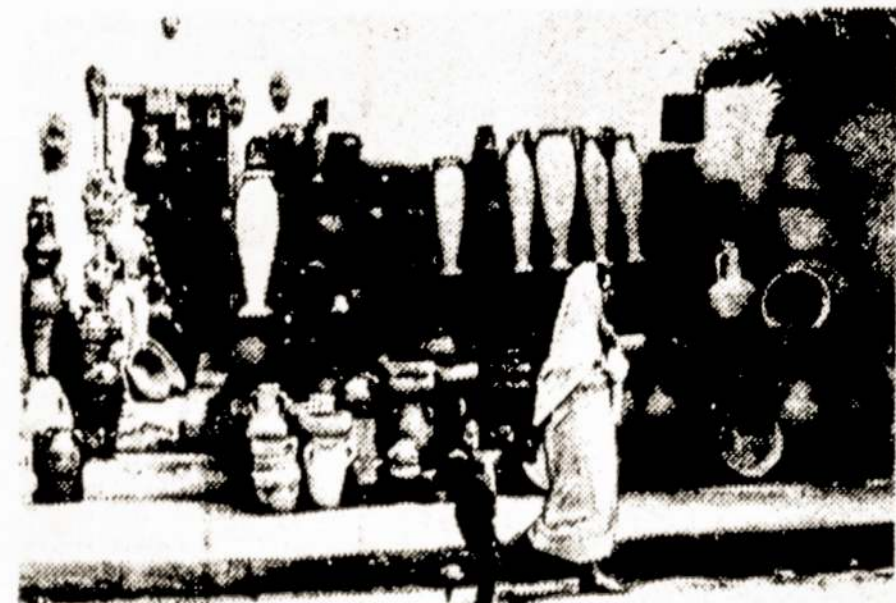
L. Reza gimė 1776 m. sausio 9 d. Karvaičių kaime Kuršių nerijoje. Tuomet tai buvo monarchistinės Prūsijos užkampis, skurdžių kopininkų kraštas, varginamas jūros vėjų ir smelio audrų. Karvaičiai anuomet plytėjo už dviejų kilometrų nuo dabartinės Preilos, tačiau, per Septynerių metų karą iškirtus miškus, buvo smelio kopų palaidoti amžinai. L. Reza gėlė dėl gimtinės išreiškė serijoje graudžių eilėraščių, iš kurių ypač jautrus „Nuskendęs kaimas“. „L. Reza buvo sudėtinga asmenybė. Jis vertino paprastą gyvenimą, nemėgo bendrauti su žmonėmis, visur elgėsi kukliai, gerbė darbą ir darbštumą... L. Rezos charakteryje vyravo protas. Juo jis vadovavosi gyvenime ir kūrybinėje-mokslinėje veikloje. Žmogiskosios isminties vertinimas jį kreipė į antikos kalbų ir poezijos studijas.

realisto būdas skatino ne tiek kurti poeziją, kiek imtis kultūrinės-organizacinės ir mokslinės veiklos“, — taip A. Jonynas apibūdina įžymųjį Mažosios Lietuvos žmogų. L. Rezai teko daug keliauti, būti Karaliaučiaus universiteto lietuvių seminaro direktoriumi, Prūsijos mokyklų kolegijos, Karaliaučiaus mokslo, Biblijos leidimo, kuršių literatūros ir meno bei kitų draugijų nariu, kelis kartus eiti universiteto rektoriaus pareigas. Beje, jis — vienintelis mokytojas ir garsus vyras iš Kuršių nerijos. Tačiau bene svarbiausias jo nuopelnas, pastatęs jį greta garsiausių lietuvių tautos kultūros darbininkų, — leidybinė veikla, o folkloristikoje L. Reza — pirmasis. Galima ir toliau vardinti: jis — pirmojo lietuvių liaudies dainų rinkinio parengėjas ir dainų rinkimo organizatorius, pirmas dainotyrininkas. L. Reza — vienas pirmųjų lietuviškosios raštijos istorikų, literatūros kritikos pradininkų. Jis vertė į vokiečių kalbą K. Donelaičio „Metus“, pasakėčias, vokiečių kalba sukūrė du poezijos rinkinius, kuriuose žymią dalį užima lietuviška tautosakinė ir mitologinė tematika. Praktinė L. Rezos veikla ir jos rezultatas ilgą laiką buvo tikra atspara lietuvių kalbai, jos tradicijų puoselėtojams ne tik Mažojoje Lietuvoje, bet ir visame krašte, na, o jo parengtas dainynas ir jo pasakėčios K. Donelaičio „Metai“ žymi naują etapą lietuvių raštijos raidoje — perėjimą nuo religinės prie pasaulinės literatūros.

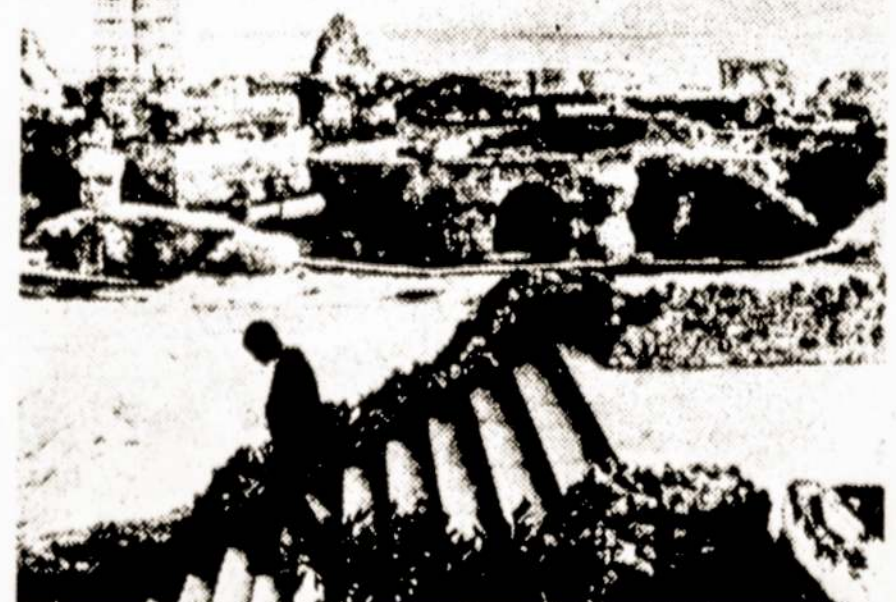
L. Rezai skirtoje monografijoje skaitytojas išsamiai sužinos ne tik apie šio mokyto vyro nuopelnus lietuvių kalbai, literatūrai, bet ir išsamiai susipažins su jo organizaciniu darbu renkant lietuvių liaudies dainas, apie jo dainyno išgarsėjimą, o kartu ir lietuviškų dainų triumfą Europoje, apie L. Rezos folkloristikos pionieriaus vietą lietuvių kultūros istorijoje. Knyga įdomi ir naudinga plačiam skaitytojų ratui.

Albinas Jovaišas

OBJEKTYVE — TUNISAS

Vienoje Tuniso gatvių.

Kartaginos griuvėsiai.

TASS-o fotokronika

Vilnis, 1989 m. gegužės 25 d.

Ekonominiai bendravimo kultūros aspektai

Mūsų direktorius šypsosi dviem atvejais.

— Kokiais?

Cia priejo Kindziulis ir tarė:

— Kai jį pakviečia ministras arba kai po darbo į kabinetą įeina sekretorė.

Kas nežino garsiojo Kindziulio — išminčiaus ir šmaikštuolio, liaudies folkloro herojumi tapusio personažo, kuris gimė satyrinės „Stuotos“ puslapiuose. Tačiau pacituotos eilutės — anaipol ne iš „Stuotos“ puslapių. Jas rasite „Minties“ leidyklos išspausdintoje E. Simanavičiaus knygelėje „Kolektyvo bendravimo kultūra“. O virš autoriaus pavardės ant viršelio rasite rubriką „Pokalbiai apie ekonomiką“. Kas gi bendro tarp šmaikštaus humoro ir nuobodokos ekonomikos? Kas gi sieja gyvenimo prozą ir jo pipirus? Populiarioji biblioteka, kurią leidžia „Mintis“ — tai įvairių žinijos sričių, populiarioji knygų visuma. Ją sudaro du ciklai — Pokalbiai ir Skaitiniai. Kiekviena Skaitinių knyga — tai išprususiam skaitytojui skirtas vienos ar kitos žinijos srities klausimo nušvietimas. Kiekviena Pokalbių knyga — tai plačiausiems skaitytojų sluoksniams prieinamas vienos ar kitos problemos sisteminis išdėstymas. Išryškinti ir išaiškinti kiekvienam žinotinus svarbiausius žinijos sričių klausimus — tokį tikslą turi Populiarioji biblioteka.

Kindziulio mintys E. Simanavičiaus knygoje — neatsitiktinės. Intensyviai ne tik darbas, bet ir žmonių kontaktai, bendravimas, tarpusavyo santykiai darosi vis reikšmingesni, svarbesni. O tarnybinis bendravimas tampa aktualia problema. Autorius kaip tik ir siekia pagnarinti darbe besiklostančią žmonių bendravimo kultūrą. Lietuvoje šia tema, žinoma, jau išleistas ne vienas darbas, tačiau jie prabyla moksliska, akademinė kalba. O kas šiandien pasaulyje nėra girdėjęs apie garsiąją D. Karnegio knygą „Kaip susirasti draugų ir daryti įtaką žmonėms“. Daugeliu metų ji — bestselerių sąrašuose. Kodėl? Atsakymas gana paprastas — jos stiliuje, šmaikštume, jos prieinamoje kiekvienam bent kiek išprususiam skaitytojui formoje. Tegu autorius kalba apie visiems žinomus dalykus, tačiau jis išryškina juos gyvenimo kontekste. Būtent šiais aspektais ekonominę

problematiką nagrinėjančią E. Simanavičiaus knygą galima palyginti su D. Karnegio knyga. Gal netgi pavadinti ją lietuviškuoju pastarosios variantu.

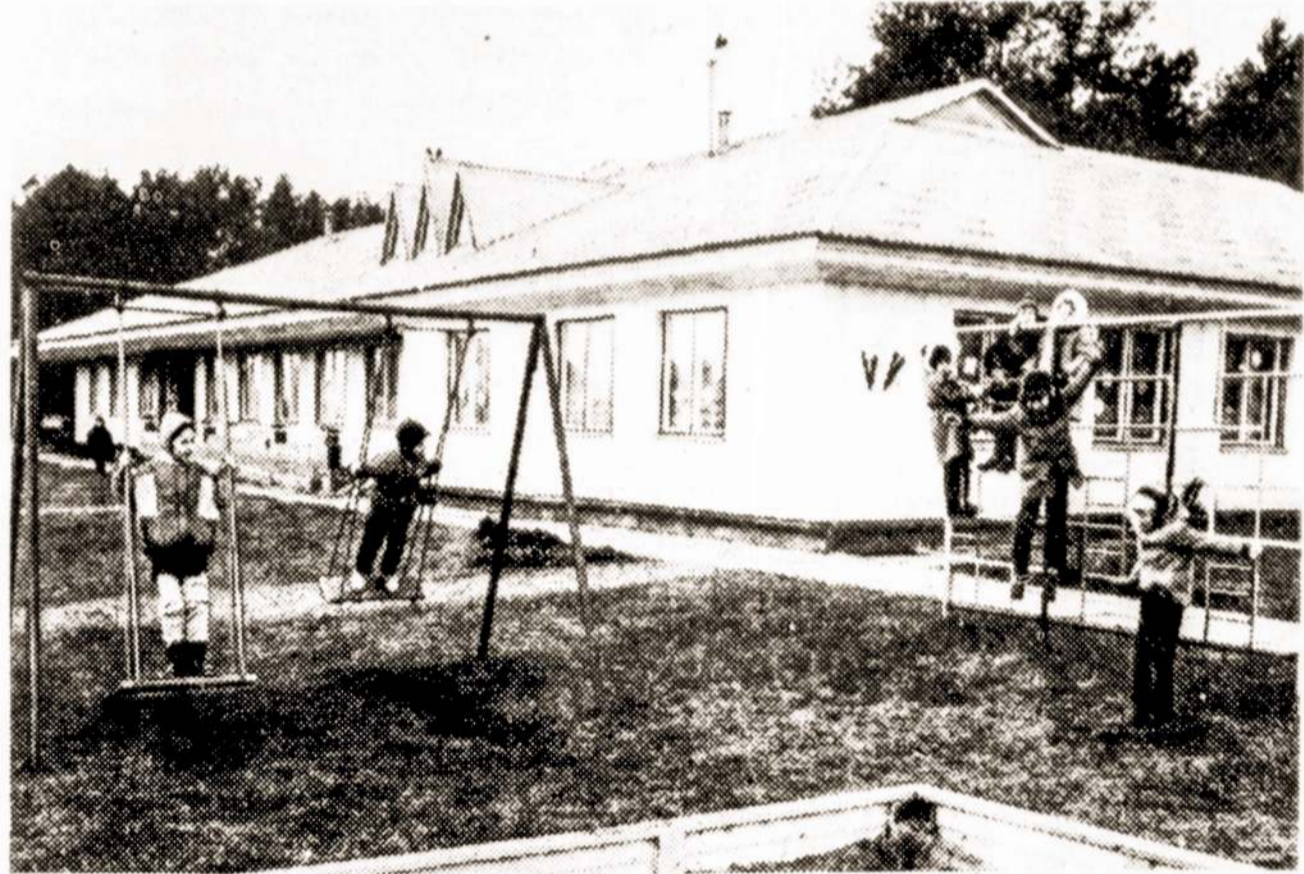
Medžiaga knygoje išdėstyta taip, kad ją galima skaityti ne tik nuosekliai, kaip įprasta, iš pradžių, bet ir atskirais skyriais. Ryškia gija per visą knygą nusidriekia vadovo ir pavaldinio santykiai. Dažnam darbuotojui tai sužadins daug minčių, o svarbiausia padės siekti savo darbe sėkmės. Jos reikia ir inžinieriui, ir darbininkui, ir direktoriui. Be vienybės ir susiklausymo negali egzistuoti joks kolektyvas. Juo labiau atlikti kaip pridera iškeltus uždavinius. Autorius išsamiai gvildena ir neformaliųjų grupių įtaką kolektyvo bendravimo klimatui, kalbama apie tai, kaip žmonių santykius veikia mašinos, kompiuterizacija. Bet svarbiausia, kad ne kiek neįkyriai, o kaip elementarios gyvenimo akcijos atskleidžiama norma, pagal kurią bendraudami visada pasiekime geriausio rezultato. Na, o kaip visi suprantame, nuo to priklauso mūsų uždėtis, gerovė. E. Simanavičiaus knygos misija — paskatinti kolektyve sudaryti žmogui sąlygas bręsti jam, kaip asmeniui. Atskiras skyrelis skirtas kalbos kultūrai, nes ji viena pagrindinių žmonių bendravimo darbe priemonių, tiesiogiai siejasi su mąstymu. Žodis — žmogaus intelekto išraiška. Kitas gabaliukas — humoro ir ironijos paradoksams, jų ekonominei išraiškai. Šypsas visada geriau už netikėtą ironijos priepuolį. Žodžiu, E. Simanavičiaus knyga — tai gyvenimo išminties kristalai, kurie pravers daug kam. Juoba kad dabar mokome gyventi ir dirbti naujovėmis, tarp žmonių klostosi daug atviresni ir geranoriškesni santykiai.

Na, o kodėl talkon buvo pasikviestas Kindziulis? Štai kaip apie tai sako pats autorius: „Pasirodo, jis gali šmaikštauti ne tik apie uošvę ar slyvanosį. Kindziulis puikiai gaudosi įvairiausiose bendravimo situacijose ir neieško žodžio kišenėje. Tik paklausykite...“

Kalbasi bendradarbiai: — Įdomu, kas galėtų priėti prie mūsų direktoriaus ir iškloti jam visą tiesą?

Cia priejo Kindziulis ir tarė: — Aš!

Danielius Luinys

Biržų rajono Kupreliškio kolūkyje neseniai pastatyti: vaikų lopšelis — darželis ir prekybos centras, kuriame įsikūrė parduotuvė ir valgykla.

K. Jurelės nuotr.

ŽALIEJI EŽERAI

Jie — vieni iš penkiolikos Riešės baseino ežerų, plytinčių į šiaurę nuo Vilniaus.

Žalioji, arba Mažųjų Gulbinų ežeras, užima apie 10 ha plotą. Didžiausias jo gylis — apie 13 m, krantų ilgis — apie 2 km. Jo krantai sausi, smėlėti, apaugę pušynais. Mažųjų Gulbinų ežerėlis nuo didesniojo savo brolio — Gulbinų ežero — atskirtas mažu sąsiaurėliu. Pavasarį jį dažnai užlieja vanduo ir abu ežerai susilieja.

Žalioji ežerai abu pavadinti ne tik dėl žalios aplinkos, bet ir todėl, kad jų vanduo žalias. O jis žalias dėl kelių priežasčių. Viena — vandeny daug humatų — medžiagų, kurios susidaro, pūvant augalams. Ežero vandens spalvai įtakos turi ir mikroskopiniai žali dumbliai. Be to, kietas vanduo (o minėtuose ežeruose jis toks ir yra) irgi būna žalsvas.

Didžiausias iš Žaliųjų ežerų grupės yra Kryžiuočių ežeras, vietinių gyventojų vadinamas įvairiais vardais: Verkių, Balsio, Baltuoju ar tiesiog Žalioju.

Su šiuo ežeru yra susijusi tokia legenda. Pasakojama, kad Vytauto laikais prie Vilniaus pilies sumušti ir čia besitraukdami kryžiuočiai buvo ant šio ežero ledo suvaryti. Ledas neatlaikęs tokio jų susibūrimo ir įlūžęs. Visi kryžiuočiai nugarmėję į dugną. Ešą dar neseniai žvejai tinklais užkabindavę ir ištraukdavę kryžiuočių šalmų, skydų. Todėl jis ir vadinamas Kryžiuočių ežeru. Legenda dar sako, kad vasarą, kai nuo ežero kykla migla, matosi riterių figūros.

Kryžiuočių ežeras yra lenktos rago formos, palyginti siauras, bet gilus. Ežero vanduo ir vasarą labai šaltas, nes į jį suteka daug šaltinių, tačiau kietas dėl kalkių gausumo, kurių čia ištisi klodai.

Skersai išilgai Žaliojus ežerų išvaikščiojo Vilniaus universiteto botanikai Jundzilas, Volfgangas, Gorskis. 1921—1923 metais jų apylinkės tyrinėjo V. Slavinskis.

Dabar Žalieji ežerai — zoologinis-landšaftinis draustinis. Ežerai — viena mėgstamiausių vilniečių poilsavimo vietų. S. Navickas

ŽIBUOKLIŲ IR ŽUVŲ NERŠTO ŽIEMA

Neįprastai šilti orai šią žiemą vyrauja Lietuvos platumose. Kai kur, sakoma, netgi viena kita žibuoklė išsprogusi. Bet žibuoklės žibuoklėmis, o Respublikos ichtiologai įdėmiai stebi žuvų elgesį ir jau užfiksavo simptomus, kad kai kurių rūšių žuvis ima būriuotis nerštui kaip įdėnėjus pavasariui. Pašalo jau nerasi niekur. Palei Eišiškes žiemkenčių laukai — kaip žalia jūra. Žemdirbystės specialistai, nuo 1960 metų atliekantys Respublikoje fenologinius stebėjimus, tvirtina, kad žiemkenčiai jau daug kur išleido 2—3 centimetrų šaknelės. Jei netikėtai paspaustų šalčiai, būtų žemdirbiams daug bėdos.

Tokius orus Lietuvoje formuoja ciklonų ir anticiklonų kaita. Nuo Atlanto nuolat slenka drėgnos orų masės, nešdamos kritulius.

Ką apie pavasarišką situaciją sako meteorologai? Jų duomenimis, pavasaris Lietuvoje prasideda kovo 22 dieną ir sutampa su savo astronominė pradžia. Tačiau

pasitaiko ir daug staigmenų. Labai šilti lygiadieniai, kai oro temperatūra siekė 16 laipsnių, buvo 1938 metais, o 1974 metais — net 17 laipsnių. Deja, dažniau pasitaiko atšalimų — 1952 metais kovo 21 dieną temperatūra nukrito iki 22, 1963 metais — iki 24, 1980 metais — iki 20 laipsnių šalčio... Tai gi pavasario staigmenos — neatspėjamos...

Na, o apie žiemos kuriozus yra tokių žinių: žibuoklės žiedas Vilniuje buvo rastas 1971 metų sausio 29 dieną. Be pernai metų žiemos itin šiltos buvo ir 1982—1983, 1985—1986 metų žiemos. Irgi tada nieko nespėjimo žaliuojantys žiemkenčiai, atšalimuose žiedelius pakėlusios snieguolės, ruošėsi leisti lapelius krumai.

Vilniuje Neris ir Vilnios santakoje išdidžiai plauko neseniai čia parsiidanginusios gulbės, o Palangos parko tvenkiniu, sako, jos šiemet nė nebuvo palikusios.

Valdas Araminas

Silalės rajono Kvėdarnos kolūkis tapo sąjunginio socialistinio lenktyniavimo nugalėtoju ir apdovanotas TSKP CK, TSRS Ministrų Tarybos perainamąja raudonąja vėliava.

Gedimino Svitojaus nuotraukoje: Lietuvos KP Centro Komiteto pirmasis sekretorius Algirdas Brazauskas įteikia vėliavą.

Kraštotyryninkė 'Ramuva' ir kiti

Daug kraštotyrynės medžiagos yra surinkę Vilniaus universiteto kraštotyryninkai. Kalbuosi su visuomeninių profesijų fakulteto kraštotyros skyriaus ir klubo „Ramuva“ vadovu Venantu Mačieka.

LTSR paminklų apsaugos ir kraštotyros draugija nuspelnė kaupdama tradicinės kultūros faktus. Jūsų vadovaujami Universiteto kraštotyryninkai irgi yra įnešę savo indėlį.

1961 m. susikūrusi Kraštotyros draugija sujungė pavienius entuziastus gimtojo krašto tyrinėjimus. Kraštotyryninkai ėmėsi organizuoti ekspedicijas. Pirmieji buvo Vilniaus mokslininkai, 1963 m. suorganizavę kompleksinę ekspediciją Zervynose, Varėnos rajone. Po to jie dar surengė 10 ekspedicijų ir parengė išleido 8 monografijas. Pagrindiniai ekspedicijų ir monografijų rengėjai buvo V. Vėlius, A. Vidugiris, V. Misevičienė, S. Skrodenis, V. Milius, A. Tyla, A. Stravinskas ir kt. Jų leidiniai tarsi enciklopedijomis tapo: „Zervynos“, „Ignalinos kraštas“, „Dieveniškės“, „Merkinė“, „Dubingiai“, „Kernavė“.

Vilniečių pavyzdžiu pasekė kaimiškiečiai. Telkėsi ir kitų Lietuvos vietovių kraštotyryninkai. Gražiai pradėtą Lietuvos tyrinėjimo darbą pačiu brutaliausiu būdu 1972–1973 m. nutraukė brežneviniai valdininkai, apkaltinę pasišventėlius praeities idealizavimu, pernelyg dideliu dėmesiu buvusiems feodalizmo centrams (turėta galvoje Kernavė) ir kitomis nebūtomis nuodėmėmis. Net trejus metus (1972–1974 m.) neišėjo tęstinis leidinys „Kraštotyra“, o apie monografijų išleidimą ir galvoti nebuvo ko. Žymiausias pokario metų kraštotyryninkas J. Šliavas gyvas taip ir neišvydo nė vienos savo paruostų monografijų. Jo „Zemelio apylinkės“ pasirodė tik 1985 m., t. y. praėjus šešeriems metams po jo mirties.

Kraštotyra visada skuba, darbas darbą veja, kad kas neišsprūstų. Dėl neteisingo stagnacijos metų ideologų požiūrio į tradicinę tautinę kultūrą, kaip į atgyvenusią, beveik neturinčią išliekamosios vertės, kraštotyryninis darbas buvo labai susiaurėjęs. Kraštotyryninkai buvo skatinami rašyti savo kolektyvų istorijas, metraščius, kroni-

kas, tai, be abejo, reikalinga. Vienok bendras šių darbų bruožas — paradiškumas — gerokai menkino jų vertę. O tuo metu dėl krašto industrializavimo, pasikeitusių gyvenimo sąlygų kaime, melioracijos sparčiai nyko tradicinė tautos pirmiausia turio galvoje lietuvių, bet taip pat ir kaimuose gyvenusių rusų, lenkų, baltarusių, totorių kultūra: tautosaka, papročiai, tautos žinynas (oro spėjimai, medicina, veterinarija, pedagogika ir kt.), įvairių amatų technologijos, tradicinė dorovė. Tiems, kurie dar augo tradicinės kultūros sąlygomis, jau per šešiasdešimt, ir jų gretos kasdien retėja. Todėl šiuo metu kraštotyryninkams iškyla du svarbūs, neatidėliotini uždaviniai: pirma, skubėti fiksuoti įvairius tradicinius kultūros faktus; antra, tūkstantmečiais kaupią protėvių kultūrinę, iš dalies technologinę patirtį panaudoti tautos atgimimui, nes tauta, kokia didelė ar maža ji būtų, gali atsitiesti tik atsirėmusi šaknimis į savo tradicinę kultūrą, tik pakeitusi neabejotinai svetimas vertybes savomis. Tautinės kultūros praturtina viena kitą tik laisvai, natūraliai kontaktuodamos, o ne valdininkų dirbtinai ardamos.

1976 m. svarbios iniciatyvos ėmėsi dabartinis Lietuvių kalbos ir literatūros instituto direktoriaus pavaduotojas filologijos mokslų daktaras A. Vanagas, su draugija pradėjęs organizuoti ekspedicijas atskiruose rajonuose kalbos faktams kaupti. Per aštuonias vasaras jis surengė ekspedicijas Alytaus, Biržų, Kėdainių, Molėtų, Radviliškio, Širvintų, Ukmergės, Utenos rajonuose. Užfiksuota per 350 tūkstančių vietovardžių, žodžių ir t. t.

Kalbinę medžiagą Žemaitijos rajonuose rinko Vilniaus universiteto Kauno fakulteto kraštotyryninkai, vadovaujami dėstytoju A. Ružės ir A. Butkaus.

Kraštotyryninkų klubas „Ramuva“ kompleksines ekspedicijas rengia nuo 1970 m. Tirta 19 apylinkių: Ignalinos, Švenčionių, Rokiškio, Biržų, Pasvalio, Joniškio, Skuodo, Telšių, Šilalės, Tauragės, Šakių, Vilkaviškio, Lazdijų ir kt. Valstietiška taktika, pasireiškusi neprieštaravimu valdžios nurodymams, bet turėjimu savo nuomo-

nės ir kantriu darymu to, ką objektyviai reikėjo daryti, įgalino mus ir pačiais niūriausiais stagnacijos metais padaryti šį tą gero savo kraštui. Surinkti ir perduoti mokslo įstaigoms 32 tūkstančius tautosakos kūrinių, 25 tūkstančius vietovardžių, 16 tūkst. žodžių ir posakių, 10 tūkst. atsakymų į dialektologines anketas, 10 tūkst. puslapių mašinraščio etnografinių aprašų, 1,5 tūkstančio autentiškų atsiminimų, pradedant 1905 m. revoliucija ir baigiant šiomis dienomis, apie 3 tūkst. eksponatų muziejams ir t. t. Paskutiniais stagnacijos metais darėsi vis sunkiau tartis su rajonų vadovais dėl ekspedicijų. Antai 1982 m. Biržų, Pasvalio ir Tauragės rajonai atsisakė priimti ekspedicijas.

„Ramuvos“ ekspedicijose pabuvojo apie 1000 žmonių. Gal trečdalis jų ir baigę mokslus nenutraukė ryšių su tradicinės kultūros tyrinėjimu ir puoselėjimu.

Baltų tautų kultūros vertę padidina jos senumas, nes ši kultūra susiformavo ir toje pačioje vietoje, be didesnių pašalinių įtakų, gyvuoja jau 4000 metų, t. y. nuo Egipto faraonų laikų. Ir vargu ar yra Europoje kita tokia sena kultūra. Todėl lietuvių, taip pat ir latvių tradicinė kultūra yra svarbi ir kitų indoeuropiečių tautų kultūroms pažinti.

Ar kraštotyryninkai padeda išaiškinti nukentėjusius nuo stalinizmo?

Kraštotyros draugijos Centro taryba rekomendavo miestų ir rajonų skyrių taryboms organizuoti tremtinių anketų pildymą. Kol dar nėra prieinami archyvai, anketos padės nustatyti tremtinių skaičių, trėmimo vietas, surinkti duomenis apie žuvusius, įvairius valdininkų nužmogėjimo atvejus ir pan. Kadangi dalis archyvų galbūt neišliko, kraštotyryninkų surinkta medžiaga bus vienintelis šaltinis, kuris padės atstatyti istorinę tiesą.

Kraštotyryninkai turėtų skatinti vyresnio amžiaus žmones pačius rašyti atsiminimus, ypač apie „baltąsias dėmes“.

Kokios problemos iškyla dirbant?

Trūksta technikos. Nemaža problema — žmonės. Jaunimas, patrauktas romantikos, susidūręs su realybe, nusivilia. Ir pasitraukia. Be to, Universitete studentai nuolat keičiasi.

Kalbėjosi Sofija Stanevičiūtė

ŽEMAIČIAI IEŠKO ŽEMAIČIŲ

Šių metų rugsėjo 1 d. Klaipėdos parodų rūmuose bus atidaryta pasaulio žemaičių dailės paroda. Pašnekesiui apie ją susitikome su Dailininkų sąjungos valdybos sekretoriumi Viktoru Liutkum.

Sako, jog praeitis maitina dabartį. Paskutinioji žemaičių dailės paroda įvyko 1939 metais Kaune. Žinoma, kad ji turėjo gerą pasisekimą. Norisi patirti, kaip žemaičių dailę visuomenė priims po 50-ties metų. Iniciatyvos ėmėsi dailininkai Algis Svažas ir Aloyzas Stasiulevičius. Jau iki kovo mėnesio norą joje dalyvauti buvo pareiškę per 100 dailininkų. Tikimės, kad jų dar pagausės, ir ypač išėivijoje gyvenančių žemaičių dailininkų sąskaita. Mes nuoširdžiai pakvietėme juos būti šios parodos dalyviais. Ne tik dėl jos prestižo, bet ir dėl žemaitiškai stiprios vienybės pademonstravimo, kurį taip dažnai palaiko viso krašto jėga.

Pagal kokius požymius atpažįstate žemaiti dailininką?

Tai keblukas dalykas. Yra dailininkų, kurie kilę iš Žemaitijos, tačiau žemaitiškai kalbėti jau nemoka. Tad mums svarbiausiu jo etninumo požymiu yra jo gimimo vieta. Kita vertus, yra į Žemaitiją atvykusių dailininkų iš kitų etnografinių Lietuvos vietovių, čia dirba ir gyvena. Ne žemaičiai, bet Žemaitijoje, ir dažnai sužemaitėję. Atimti jiems teisę tapti žemaičiais — neturime teisės. Ir todėl, jeigu tokių atsirastų — jie bus mūsų parodos dalyviai.

Tačiau gimti Žemaitijoje negalėjo jaunieji išėivijos dailininkai. Ir todėl tie, kas save iš jų laiko žemaičiais, — neabejotinai tokie yra.

Per „Gimtąjį kraštą“ mes pakvietėme juos dalyvauti, prašydami iki kovo mėnesio 26 d. pasiūsti reikalingą medžiagą. Galbūt yra tokių, kurie to padaryti nesusėję, todėl dabar kviečiame juos bent atsilankyti į mūsų parodą, atsisaukti, kad tiksliau žinotume, kiek pasaulyje yra žemaičių dailininkų. Parodysim visuomenei, jog ir dabar gyvenam pagal nuostatą — kas bus, kas nebus, bet žemaitis nepažaus. Toks žemaičio charakterio bruožas gali suvaidinti lemtingą vaidmenį. Paramą išėivijos žemaičių dailininkams pažadėjo „Tėviškės“ draugija.

Regiu, jog neabejojate, kad būsite išgirsti?

Kalbu juk apie pasaulio žemaičių parodą. Bėda tik, kad tiksliai nežinome, kiek žemaičių dailininkų yra užsienyje. Stipresnės jų kolonijos JAV, Australijoje ir Vakarų Europoje. Jau turime šokią tokią patirtį, organizuojant bendrus renginius. Mažeikiuose buvo atidaryta tam krašte kilusių žemaičių dailininkų paroda. Dalyvavo Pranas Gailius iš Prancūzijos, Alfonsas Dargis iš Vakarų Vokietijos, Kęstutis Zapkus iš JAV. „Gimtajame krašte“ pareiškėm, jog žemaičiai ieško žemaičių. Bet laikas jau paieškų procesą užbaigti, susirinkti visiems ir būti kartu.

Kovo 11 d. įvyko neeilinis Lietuvos dailininkų sąjungos suvažiavimas. Priėmėme įstatus, kurie suteikia teisę užsienio lietuvių dailininkams tapti mūsų sąjungos pilnateisiais nariais.

Ačiū už pašnekesį. Linkiu viso pasaulio žemaičių dailininkams susirinkti į jų dailės parodą rugsėjo 1 d. Klaipėdoje.

Pranas Karlonas

Zarasų rajono „Aukštaičių krašto“ žemdirbiai šį pavasarį ūkio žemes išdalino brigadoms, kurios dirba kooperatiniais pagrindais. Visus brigadų reikalus dabar tvarko patys mechanizatoriai, laukininkystės darbininkai.

Valentino Olševskio nuotraukoje: Sėjos metu kooperatinėje brigadoje mechanizatorius J. Žiliukas, brigados vadovas H. Šileikis ir vairuotojas P. Narcis.

Detroit, Michigan

Ratilio

Tokiu vardu įvyko koncertas ... landžio 16 d. Detroito priemiesty Southfield, Michigan, Dievo Apaizdos Kultūros Centre. Tai buvo Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko universiteto folklorinis ansamblis "Ratilio". Dalyvavo 30 Lietuvos Vilniaus universiteto studentų. Pirmiausia apie programą paaiškino Zita Kelmickaitė lietuviškai, o kitas jaunuolis angliškai.

Šis folklorinis ansamblis gyvuoja nuo 1968 metų. Jame dalyvauja įvairių kursų ir fakultetų studentai: filologai, fizikai, medikai, biologai, matematikai ir kiti. Daugelis jų yra miestiečiai, bet yra ir tikrų žemaičių, aukštaičių, dzūkų, suvalkiečių, šnekančių savo krašto tarpe. Jie dainavo folklorines dainas; skambėjo senieji lietuvių liaudies instrumentai, kaip ragai, skudučiai, kanklės, armonikos ir kt. Buvo liaudiškos pasakos, anekdotai ir Antano Miškinio poezija, kaip ir gyvulių vagonus sumetė lietuvius, išvežė į Sibirą ir t.t. Tą pasakė dalyvė Veronika Pavilionienė. Programa tęsėsi virš dvi valandas. Visą programą filmavo Algis Zaprackas ir Albinas Bubnelis.

Baigiantis programai, Zita Kelmickaitė rengėjams Vilniaus verba įteikė, muzikos knygą ir kt. šio koncerto atminčiai.

Nors šį koncertą rengė Vilniaus universiteto Rėmėjų Komitetas, bet iniciatorius buvo Algis Zaprackas ir komiteto vardu, tas dovanas priėmė bei gražiai padėkojo ne tik iš Lietuvos atvažiavusiems ansamblečiams bet ir publikai.

Beje, susirinko virš septyni šimtai žmonių! Zaprackas taip pat pristatė publikoj sėdintį Rolandą Pavilionį, Vilniaus universiteto profesorių ir prorektorijų. Po to ansamblečiai su publika sugiedojo Lietuvos himną "Lietuva tėvynė mūsų", ir koncertą baigė.

Publika ilgai nesiskyrė; buvo nemokamai užkandžių visiems; buvo ir piniginis baras.

Vėliau grojo ansamblečių muzika o ansamblečiai mokė publikos jaunuolius šokti.

Publikoj mačiau Detroito Lietuvių klubo narius: Kęstutį ir Antonetę Garelius, Ruth Gugas, Ray ir Albena Lyben, Ruby Jeske, Estelle Smith, Vito Petrul, Stanley ir Ann Tvaska, Julius Rudys, Albinas ir Susan Bubnelis, Stanley Sautils, Pat ir Mike Stunskas, Bill ir Josephine Milus, Alda Liminsky, laidotuvių direktorė Yolanda Zaprackas ir Klubo patarnautoja Frances Televičienė.

Pirm Detroitą-Southfield, pasiekė ansamblečiai koncertavo: New Yorke, Pittsburghe, Clevelande, o iš Detroito sakė dar važiuoja į Central Michigan universitetą vidury Michigano valstijos — Mt. Pleasant, Michigan. Ten universiteto prezidentas yra daktaras Jokubauskas. Girdėjau, kad jie dar vyks į Kent universitetą, Ohio valstijoje, St. Petersburg, Florida, o iš ten atgal į New Yorką ir namo.

Susizeidė

Kovo 24 d. klubietė Pat Stunskas džiaudama lauke drabužius, sukūto ... ranką dvi-jose vietose prie peties. Grei-

Vilnis, 1989 m. gegužės 25 d.

Kelionės į Lietuvą

Plačiai žinoma Amerikos lietuviams kelionių agentūra American Travel Service Bureau, per daug metų patyrusi komplektavimu turistinių grupių į Lietuvą, galvojantiems šiemet aplankyti savo gimtąjį kraštą, gimines bei pažįstamus, siūlo pasirinkti bile kurį čia skelbiamą turą. Agentūra išrūpins vizą ir tvarkys visus kitus reikalus, susijusius su kelione. Kiekvieną turą lydės patyręs palydovas iki Vilniaus ir atgal.

Kadangi dabar ryšium su Lietuvoje vykstančiais istoriniais įvykiais įdomu aplankyti Lietuvą, daug žmonių keliauja pamatyti kas ten darosi, o grupėse vietų ribotas skaičius, — paskubėkite užsiregistruoti, pasirinkę bile kurį turą.

Kreipkitės lietuviškai ar angliškai: AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU, 9727 S. Western Ave., Chicago, IL 60643. Telefonas: (312) 238-9787.

TOUR NO.	DATES	NIGHTS SPENT IN EACH CITY	Chicago	New York
SPRING				
#101	April 27-May 15	Moscow 1, Vilnius 15, Moscow 1	2,150.00	2,100.00
#102	May 16-May 31	Moscow 1, Vilnius 11, Moscow 2	2,395.00	2,245.00
EARLY SUMMER				
#103	June 12-July 02	Moscow 1, Vilnius 15, Leningrad 2, Helsinki 1	2,795.00	2,645.00
		VILNIS		
#104	June 14-July 01	Moscow 1, Vilnius 15, Moscow 0	2,595.00	2,445.00
#105	June 26-July 12	Moscow 1, Vilnius 10, Leningrad 2, Helsinki 2	2,595.00	2,445.00
SUMMER				
#106	July 11-July 30	Moscow 2, Vilnius 15, Moscow 1	2,795.00	2,645.00
#107	July 24-Aug 09	Moscow 2, Vilnius 10, Leningrad 2, Helsinki 1	2,695.00	2,545.00
#108	July 29-Aug 16	Moscow 1, Vilnius 15, Moscow 1 — VILNIS	2,695.00	2,545.00
#109	Aug 01-Aug 16	Moscow, Vilnius 10, Leningrad 2, Moscow 1	2,595.00	2,445.00
LATE SUMMER				
#110	Aug 21-Sept 06	Moscow 2, Vilnius 10, Riga 2, Moscow 1	2,595.00	2,445.00
#111	Sept 12-Oct 01	Moscow 2, Vilnius 15, Moscow 1 — VILNIS	2,795.00	2,645.00
#112	Oct 03-Oct 16	Moscow 1, Vilnius 10, Moscow 1	1,895.00	1,850.00

P.S. Laikraščio "Vilnius" administracija rekomenduoja laikraščio skaitytojams vykti per šią agentūrą bile kuriuo turu. Administracija

tai nuvežta į ligoninę kur specialistas daktaras petį ir ranką surišo ir sakė, turėsimi taip gyvent su parišta ranka apie aštuonias savaites, gal ir ilgiau. Mes visi užjaučiame Pat Stunskas šioj nelaimėj, bet užjaučiame ir jos mylimą vyrą Mike Stunską, kuriam dabar reikia namuose ir apie namus vienam viską tvarkyt. Jam sunkus darbas visko mokyti.

Pasisekė operacija

Klubietis Raymond Lyben gyveneno keletą operacijų, ir vėliausiai — vasario mėn. š. m. Jo žmona, Albena Nausėda Lyben, sakė jog operacija gerai pavyko ir matyt ilgas gyvenimas užtikrintas, bet ji bara ir bijo, kad neužkluptų dar kokia kita liga kadangi jis rūko! Raymond nepasiduoda, ir nesustoja rūkyti!

LDS bowleriai

LDS bowleriai kovo 11 d. Mercury Lanes mokėsi. Vėliau suvažiavo į Detroito lietuvių klubą pailsėti ir pasilinksmit. Virtuvėje valgi apmokėjo Albena Nausėda Lyben; skanumynų stalą paruošė Alice Butėnas Stacey. Virtuvėje darbavosi ir patarnavo Albena Lyben, Mary Nienus, Alice Stacey, Emma Rye ir Bertha Rye. Dabar visi laukia turnyro gegužės 19, 20 ir 21 d. Arlington Heights, Illinois prie Chicagos.

Investuotojai

Lietuviai vyrų investuotojai posėdžiauos susirinkime kovo 18. Frank Nienus namuose, o vėliau vaišinosi. Namų šeimininkė Mary Nienus paruošė skanias vaišes. Vyrų sako džiaugiasi, jog jų klubui gerai sekasi.

Gaila

Kovo 30 d., ilgai sirges mirė Juozas Kenstavičius (Kenston), sulaukęs 82 metų amžiaus. Kenstavi-

čius buvo pažangus dainos ir muzikos mokytojas bei chorų vadovas. Nuo penkerių metų amžiaus jis jau valdė smuiką ir pradėjo laisvai skaityti gaidas; būdamas penkiolikos metų Juozas jau mokė Rose-land lietuvių AZVD chorelį ir per visą savo amžių dalyvavo muzikoj. Mes detroitiečiai su juo gerai susipažinome ir atsimename, kai jo vadovaujamas Roselando Aido choras atvyko į Detroitą ir Ukrainų National Temple svetainėje, 4655 Martin Street, Detroit, lapkričio 22 d. 1959 m. ir pastatė operą "Zaporožietis už Dunojaus". Tai buvo Detroito lietuvių klubo kvietimu. Didžiulė ukrainų svetainė su o lietuvių gausumu (jų buvo apie aštu-antant). Turėjome didelį orkestrą iš American Federation of Musicians; Roselando Aido choriečius apsigyvendinam privačiai, globojome. Juozas Kenstavičius apsisotojo Teofilis ir Miko Detroitiečio Masių namuose.

Koncertui 1960 m. lapkričio 6 d. Juozas Kenstavičius bei atvyko į Detroitą su L.K.M. choru. Tą dieną buvo Dainų Sventė "The Best of Music". Koncertas įvyko buvusioj Lietuvių salėj, dabar Hispanos- Unidos Hall prie 25th gatvės ir West Vernor Highway. Vėl visiems choristams suteikėm nakvynes, vaišes ir su visais gerai susipažinome. Salė buvo pilna lietuvių. Koncertas buvo nepaprastai gražus.

Taigi, Juozas Kenstavičius (Kenston) buvo gerai pažįstamas detroitiečiams, ir mes jį visi gerbėm. Mums visiems gaila netekus Juozo Kenstavičiaus. Mes jo ilgai neužmiršime.

Stefanija

Jei tu nori, kad tave kiti gerbtų, pirmiausia ir svarbiausia, gerbk pats save.

F. Dostojevskis

St. Petersburg, Fl.

Kaip visa Florida, taip ir Lietuvių Senior Citizens klubiečiai turėjome daug svečių, atvykusių čia praleisti žiemos atostogas. Nenuobodžiuome, jais džiaugėmės, kad ne vienas jų per visą atostogų metų padėjo mūsų Klubo Dainos Mylėtojų chorui, vadovaujamam H. Janulytės, dainuoti, nes kai kurie jų, išties, balsingi ir nuo anų senų laikų patyrę choristai, kai pažangiečių saviveikla beveik visur klestėjo, kur tik lietuvių gyveno.

Baigiasi žiema. Dauguma jų jau pradeda grįžti namo į šiaurinius šalies rajonus. Pasigesime jų vasaros metu, jaunesnių už mus čia isikūrusius pensininkus, nemaža padėjusių per atostogas mūsų Klubo veikloje ir materialine parama.

Porai savačių buvo išvykę atostogų Klubo prezidentas ir choro pirmininkas Stasys Kuzmickas su žmona Violeta. Jie vyko ryšium su Stasio 80-osioms gimimo metinėms ir juodviejų vedybinio gyvenimo 60 metų jubiliejumi. Šia proga aplankė sūnų, gimines, pažįstamus ir jaunystės dienų draugus.

Jiems išvykus Klubo veiklai buvo pertrauka, ypač neturėjome tradicinių šeštadieniais pietų. Išvykus vyriausiajai Klubo šeimininkei Violetai nebuvo kas juos pagamina, o be prezidento nebuvo kas veda tvarką.

Nuoširdžiausi linkėjimai šiem dviem nepavadojamiems Klubo darbuotojams Stasiui ir Violetai, atšventusiems jubiliejus, ilgiausių metų ir nepavargti aukotis taip mums pensininkams reikalingam klubui.

Jonas

Kai žmogus stengiasi būti nuoširdus, jis jau nebenuoširdus.

V. Kubajevs

MIRUS MILDRED H. REPECKA

(St. Petersburg, Fla.)

Mirus mūsų ilgametei narei, reiškiamė gilią užuojautą jos sesutėms: Domitilla Lukas (St. Petersburg, Fla.), Anastasia Green (California), dviems sūnams ir dukterėčiai, visiems artimiesiems bei draugams.

"DAINOS MYLĖTOJŲ" CHORAS
St. Petersburg, Fla.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS ANTANO IR VINCĖS POVILONIŲ (POWELL)

Gailėtis suspaudžia širdį, kai prisimenam šiuos du savo artimuosius, nemaža davusius organizacijoms, kurioms jie priklausė, ir rodžiusius savo gerą širdį visiems, su kuriais jie sueidavo bei susitikdavo.

Jų atminimas lydės mus visą gyvenimą.

Jų sesuo ir švogėris
ANTOINETTE ir FRANK VAITKAI

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Julijos Casko Frank Vesely
Louis Casko Diane Vesely
Peter Žemaitis

Artėjant Kapų Puošimo Dienai, su liūdesio širdyse prisimename mylimą mamytę ir močiutę Juliją Casko ir vyrą Frank Vesely, kurie visą savo gyvenimą dirbo pažangiam judėjimui ir rūpinosi žmonių gerove. Jie abu dirbo ir troško taikos pasaulyje.

Taipgi prisimenam mylimą dukrelę Diane, kurią negailėstinga mirtis išskyrė iš mūsų pačioje jaunystėje, ir mylimą tėvelį Peter Žemaitis, kuris mirė Humboldt, Tenn.

Taipgi prisimename gimines ir artimuosius, kurių netekom Lietuvoje.

Jų atminimas visada pasiliks gyvas mūsų širdyse.

Žmona ir duktė JESSIE VESELY,
anūkė DENISE KOZEL ir
proanūkis DARRYL KOZEL

KAPŲ PUOŠIMO DIENĄ — MEMORIAL DAY

Sekmadienį, gegužės 28 dieną, 1989m.

Lietuvių Tautinėse kapinėse įvyks išpūdingos apeigos

• Iškilmės prasidės lygiai 11 valandą ryto šia tvarka: nuo steigėjų paminklo prasidės eisena ir žygiuos iki paruoštos estrados. Eisenoje ir programoje dalyvaus Petro Zalubos vadovaujamas dudų orkestras.

• Amerikos legionierių Dartaus - Girėno Postas Nr. 271 ir Moterų Auxiliary Unit Nr. 271 dalyvaus eisenoje ir pagerbs už laisvę žuvusius karius.

• Giesmių programą atliks operos solistas Algirdas Brazis ir Petro Zalubos dudų orkestras

• Pagrindinę kalbą pasakys Lietuvos Gen. Konsulas Vaclovas Kleiza.

• Iškilmėse su vėliavomis dalyvauti pakviesti šauliai, Neo Lithuanai, skautai.

Visus lietuvius kviečiame dalyvauti ruošiamose apeigose

Lietuvių Tautinių Kapinių Vadovybė

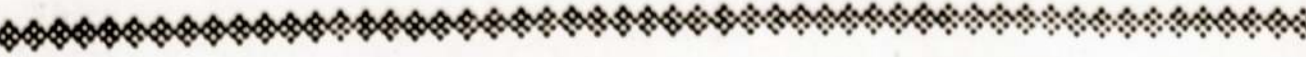
Prašome visus dalyvius pavaikšėti po šias gražias kapines, apžiūrėti puikius paminklus, prisiminti savo artimuosius. Kapinių įstaigoje pareigūnai suteiks jums pageidaujamą informaciją.

Taip pat galima gauti įvairių vainikų kapų puošimui.

LITHUANIAN NATIONAL CEMETERY

LIEUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

8201 So. Kean Avenue Justice, IL 60458 (312) 458-0638

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Feizų šeimos mirusių

Liūdnam praslinko 50 metų, kai netikėtai iš gyvųjų pasitraukė Stanislovas Feiza (1929 m.), sulaukęs tik 10 metų amžiaus, o 1962 m. pasitraukė tėvas Jonas Feiza, sulaukęs 72 m. amžiaus.

Patėvis Jeronimas Jelgauskas iš gyvųjų atsiskyrė 1968 m., o Antanas Feiza — 1972 m., sulaukęs 56 metų amžiaus.

Liūdnam praslinko dešimt metų, kai iš gyvųjų netikėtai atsiskyrė mano motinėle Broniką Feiza-Jelgauskienė. Mirė 1978 metais birželio 14 dieną.

Jų nėra tarp mūsų, bet jų pavyzdingas ir gražus gyvenimas pasiliko mano ir kitų artimųjų neužmirštas. Liūdi sūnus John Feiza ir kiti gimėš bei draugai šioje šalyje ir Lietuvoje.

There is a link death cannot sever,
Love and remembrance last forever.

Liūdinantis sūnus JOHN FEIZA

ST. PETERSBURG, FLA.

MILDRED LUKAS

Died April 24, 1989

Our deepest and sincere sympathy is extended to sisters Tillie Lukas and Anastasia Green, relatives and friends.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
OFFICERS and MEMBERS

WATERBURY, CONN.

Liūdnas prisiminimas JUOZAS SVINKŪNAS

Mirė 1982 m. sausio 19 d.

Gegužės 30 d. ant jo kapo sodinau gėles. Vėjelis pūtė, gėlės žydė, saulė šviečia, žolė žaliuoja.

Išskis ramiai, mano brangusis.

Liūdinti žmona MARIAN SVINKŪNIENĖ

MIRUS WALTERIUI DORINUI

(San Diego, Calif.)

Reiškiamė gilią užuojautą velionies sūnui dr. Walter Doren, jo žmonai Barbarai, keturioms anūčkėms ir anūkam, giminiams bei artimiesiems čia Amerikoje, Kanadoje ir Lietuvoje.

PETRAS ir ELENA ŽILINSKAI
Sun City, Calif.

MIRUS

Antanina Butkis [Mikužis]

[LA GRANGE, ILL.]

Reiškiamė gilią užuojautą velionės sūnams Frank Mikužis ir jo žmonai Gerry, John Mikužis ir jo žmonai Helene, anūkam, seserėčioms, broliams, seseriai Josephine Vaišvila, bei kitiems artimiesiems, draugams.

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ KULTŪROS
DRAUGIŲS VALDYBA ir NARĖS

MIRUS

Juozui Kenstavičiui [Kenston]

[ALSIP, ILLINOIS]

Reiškiamė gilią užuojautą velionies našlei Alvinai, sūnui Joseph ir jo žmonai Joan, dukroms Sandrai Potaozek ir jos vyrui Thomas, ir Keth, kitiems giminiams bei artimiesiems ir draugams.

DOVIE ir VYTAUTAS YOTKA

Vilnis, 1989 m. gegužės 25 d.